

A Scoping Review of Original Articles on Public Policy Implementation in Iran

Mehdi Golverdi*

Assistant Professor, Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ardakan University, Ardakan, Iran.

Sara Hosseinpour Chaijani

MA in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ardakan University, Ardakan, Iran.

Fateme Rastegari Kolachaei

MA in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ardakan University, Ardakan, Iran.

Received: 25/08/2021

Accepted: 31/10/2021

Abstract:

One of the stages of the public policy-making process is the implementation stage, in which policy is implemented in practice. Numerous researches in different types in this field in Iran have been conducted, but there is no general understanding of what functions these researches have focused on, what is their methodology, and what is the gap of these studies. Therefore, the purpose of this study is to answer these questions. For this purpose, 98 research articles indexed in three valid Iranian databases were reviewed using scoping review methodology. Findings showed that the highest number of articles has been published in the last 5 years. Also, the largest number of articles, i.e. 22 was done in the field of economic policies. Policies such as cyber had a very small share, totally 2 articles. In addition, a significant number of articles have been conducted with the aim of designing an implementation model (26 articles) and barriers to policy implementation (23 articles). The majority of studies have been conducted at the national level (71%) and international perspective and comparative approaches have not received much attention. Also, most of the research was employed qualitative methodology (40 articles) and review methodologies had a small share (13 articles). Finally, based on the existing gaps, suggestions for future research are proposed. As the results, the findings indicate that there are several gaps including, theoretical, like combining cognitive and behavioral sciences with implementation, methodological, such as systematic reviews and critical methodology, and subject area gaps, like cyber policy, in the reviewed articles.

Keywords: Public Policy, Implementation Studies, Public Policy Implementation, Scoping Review.

Corresponding Author, Email: golverdi@ardakan.ac.ir

Original Article

DOI: 10.22034/jipas.2022.301492.1225

Print ISSN: 2676-6256

Online ISSN: 2676-606X

مطالعه‌ای دامنه‌ای بر مقالات علمی منتشر شده در حوزه اجرای خطمشی عمومی در ایران

مهدی گلوردی*

استادیار، گروه مدیریت دولتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران.

سارا حسین پور چایجانی

کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران.

فاطمه رستگاری کلاچایی

کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران.

دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۰۳ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۰۹

چکیده: یکی از مراحل فرایند خطمشی‌گذاری عمومی مرحله اجرا است که در آن خطمشی عمومی تدوین شده در عرصه عمل پیاده می‌شود. پژوهش‌ها و مطالعات متعددی در حوزه اجرای خطمشی عمومی در ایران انجام شده است، ولی درک کلی و مشخصی از این وجود ندارد که این پژوهش‌ها بیشتر به چه حوزه‌های تخصصی پرداخته‌اند، روش‌شناسی آن‌ها چیست و خلأ پژوهش‌های داخلی در مطالعات اجرای خطمشی کدامند؟ هدف پژوهش حاضر این است که به این سؤالات پاسخ دهد. بدین منظور، ۹۸ مقاله علمی-پژوهشی نمایه شده در سه پایگاه داده معتبر داخلی، با به به کارگیری روش‌شناسی مروری از نوع دامنه‌ای بررسی شد. یافته‌ها نشان داد بیشترین تعداد مقالات در ۵ سال اخیر منتشر شده است. همچنین، بیشترین تعداد مقالات در حوزه خطمشی‌های اقتصادی انجام شده است (۲۲ مقاله) و خطمشی‌هایی نظیر فضای مجازی سهم بسیار اندکی داشتند (۲ مقاله). علاوه بر این، بخش قابل توجهی از مقالات با هدف طراحی الگوی اجرا (۲۶ مقاله) و نیز موانع اجرای خطمشی‌ها (۲۳ مقاله) انجام شده‌اند. بررسی سطح تحلیل مقالات نیز نشان داد که اکثر مطالعات در سطح ملی انجام شده است (۷۱ درصد) و نگاه فراملی و رویکردهای مقایسه‌ای و تطبیق چندان مورد توجه قرار نگرفته است. اکثر پژوهش‌ها به روش کیفی (۴۰ مقاله) انجام شده است و روش‌شناسی‌های مروری سهم اندکی داشتند (۱۳ مقاله). یافته‌ها بیانگر آن است که خلأهای نظری (نظیر تلفیق علوم شناختی و رفتاری با اجرا)، روش‌شناختی (نظیر مرورهای نظام‌مند و روش‌شناسی انتقادی) و موضوعی (نظیر خطمشی فضای مجازی) در مقالات بررسی شده وجود دارد.

واژگان کلیدی: خطمشی عمومی، مطالعات اجرا، اجرای خطمشی عمومی، مرور دامنه‌ای.

* نویسنده مسئول: golverdi@ardakan.ac.ir

نوع مقاله: پژوهشی

DOI: 10.22034/jipas.2022.301492.1225

شاپا چاپی: ۶۲۵۶-۲۶۷۶

شاپا الکترونیک: ۲۶۷۶-۶۰۶X

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مراحل فرایند خطمشی‌گذاری عمومی، مرحله اجرا است که در آن خطمشی عمومی تدوین شده، در عرصه عمل پیاده‌سازی می‌شود. در این مرحله نهادها، مؤسسات و سازمان‌های دولتی و در یک معنا بوروکراسی دولتی، متکفل عملیاتی‌سازی خطمشی‌ها می‌شوند. مدت‌هاست که اجرا به عنوان یک مرحله مشخص در فرایند خطمشی‌گذاری به رسمیت شناخته شده و مرحله‌ای منحصربه‌فرد است که بیانگر تبدیل یک ایده یا توقع یا انتظار برای اقدام، با هدف رفع مشکلات اجتماعی است (حاجی‌پور و همکاران، ۱۳۹۴: ۸). مطالعات اجرای خطمشی از سال ۱۹۷۰ به بعد مورد توجه خاص پژوهشگران و نظریه‌پردازان خطمشی‌گذاری عمومی قرار گرفت. موضوع بحث‌انگیز کلیدی در مطالعات اجرا این است که چگونه یک خطمشی کار می‌کند؛ یا به بیان صحیح‌تر (با توجه به اینکه غالب مطالعات اجرای خطمشی بر شکست خطمشی‌ها تمرکز دارند) چگونه یک خطمشی کار نمی‌کند (Smith & Larimer, 2009).

پژوهش‌ها و مطالعات متعددی در قالب مقاله علمی در حوزه اجرای خطمشی عمومی در ایران انجام شده است (پیغمبرزاده و همکاران، ۱۴۰۰؛ کاردوانی، ۱۳۹۹؛ سیاهکالی مرادی و همکاران، ۱۳۹۸؛ رضوی‌نژاد و رزاقی، ۱۳۹۷)، ولی درک کلی و مشخصی وجود ندارد که این پژوهش‌ها بیشتر به چه حوزه‌های تخصصی پرداخته‌اند؟ کدام‌یک از خطمشی‌ها مورد مطالعه قرار گرفته‌اند؟ روش‌شناسی آن‌ها چه بوده است؟ و از همه مهم‌تر خلأ پژوهش‌های داخلی در مطالعات اجرای خطمشی چیست؟ نتایج مطالعات مرور نظام‌مند، نظیر مطالعات مرور دامنه‌ای این امکان را برای سایر پژوهشگران فراهم می‌کند که تصویری یکپارچه از مطالعات پیشین داشته باشند و اهداف پژوهش‌های آتی را بر مبنای خلأهای نظری موجود بنا نهند.

لذا این پژوهش بر آن است تا مقالات منتشر شده در حوزه اجرای خطمشی عمومی در ایران را بررسی کند و به این سؤالات پاسخ دهد که ۱- تمرکز اصلی مقالات حوزه اجرای خطمشی عمومی در ایران در چه زمینه‌هایی است؟ (از نظر هدف پژوهش، حوزه‌های تخصصی مورد بررسی و گستره پژوهش)؛ ۲- روش‌شناسی به‌کاررفته در مقالات کدامند؟ (به لحاظ نوع پژوهش و ابزار جمع‌آوری داده‌ها)؛ و ۳- خلأهای پژوهشی در حوزه مطالعات اجرای خطمشی عمومی در ایران کدامند؟ بر این اساس چه رهنمودهایی را می‌توان برای پژوهش‌های آتی ارائه کرد؟ بدین منظور، با بهره‌گیری از روش مرور دامنه‌ای که یکی از انواع روش‌های مرور نظام‌مند است، ابتدا مقالات منتشرشده در حوزه اجرای خطمشی عمومی از طریق جستجو در سه پایگاه

داده داخلی (پایگاه اطلاعات نشریات کشور^۱، پایگاه مجلات تخصصی نور^۲ و پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی^۳) شناسایی و وضعیت انتشار مقالات این حوزه از طریق نمودارها به تصویر کشیده می‌شود و یافته‌ها تحلیل می‌گردد و در نهایت توصیه‌هایی برای پژوهش‌های آتی مبتنی بر خلأ شناسایی شده ارائه خواهد شد.

پیشینه پژوهش

در پژوهش حاضر، پس از جستجو در معتبرترین پایگاه‌های داده علمی داخلی هیچ پژوهش مروری نظام‌مند را در مورد مطالعات اجرای خط‌مشی‌های عمومی در ایران نیافتند. همچنین جستجوهای پژوهشگران مطالعه حاضر نشان داد نه تنها پژوهش‌های مرور نظام‌مند از نوع دامنه‌ای در حوزه اجرای خط‌مشی‌های عمومی وجود ندارد، بلکه انواع دیگر مرورها نظیر مرور انتقادی^۴، مرور ادبیات^۵، نگاشت نظام‌مند^۶، مرور مطالعات ترکیبی^۷، شرح مختصر^۸، مرور نظام‌مند کیفی^۹، مرور سریع^{۱۰}، مروری بر آخرین پیشرفت‌ها^{۱۱} و مروری چتری^{۱۲} در پژوهش داخلی با موضوع مطالعات اجرا یافت نشد. صرفاً یک مقاله در حوزه خط‌مشی‌گذاری سلامت به روش مرور روایتی (قلی‌پور و همکاران، ۱۳۹۸) و یک مقاله در حوزه خط‌مشی‌گذاری کارآفرینی به روش فراتحلیل (ثنائی‌پور، ۱۳۹۸) انجام شده است. اگرچه این دو مقاله نیز در حوزه اجرای خط‌مشی‌های عمومی نیستند، ولی چون از یک سو در حوزه خط‌مشی‌گذاری انجام شده است و از سوی دیگر روش‌شناسی آن‌ها از انواع مرورهای نظام‌مند است، در اینجا به طور مختصر مورد بررسی قرار می‌گیرند.

ثنائی‌پور (۱۳۹۸)، پژوهشی را با هدف شناسایی روندهای حاکم و محتوای پژوهش‌های سیاست‌گذاری کارآفرینی، ارزیابی روش‌شناسی این پژوهش‌ها و ترسیم چشم‌انداز این پژوهش‌ها انجام داده است. این پژوهش برای تحقق اهداف مدنظر همه مقالات منتشر شده در حوزه

1. www.magiran.com
2. www.noormags.ir
3. www.sid.ir
4. Critical review
5. Literature review
6. Mapping review/ systematic map
7. Mixed studies review/mixed methods review
8. Overview
9. Qualitative systematic review/ qualitative evidence synthesis
10. Rapid review
11. State-of-the-art review
12. Umbrella review

سیاست‌گذاری کارآفرینی در ایران را با به‌کارگیری روش فراتحلیل بررسی کرده است. در نهایت یافته‌های خود را در سه دسته سیمای کلی پژوهش‌های پیشین، یافته‌های مرتبط با روش‌شناسی پژوهش‌ها و یافته‌های سیاست پژوهشی ارائه کرده و مبتنی بر آن راهکارها و توصیه‌هایی را ارائه نموده است. در بخش سیمای کلی پژوهش‌های پیشین، محتوای عمومی و اطلاعات کلی پژوهش‌های خط‌مشی‌گذاری کارآفرینی بررسی شده است. برخی از نتایج این بخش نشان می‌داد که عمده پژوهش‌های خط‌مشی‌گذاری کارآفرینی در ۱۰ سال گذشته منتهی به سال ۱۳۹۸ انجام شده است و همچنین تنوع رشته‌های محققین این حوزه بیانگر میان‌رشته‌ای بودن مطالعات در این حوزه است. در بخش دوم، یکی از یافته‌های این پژوهش نشان داد که ۵۰ درصد مطالعات از نوع کاربردی، ۲۲ درصد بنیادی، ۲۲ درصد توسعه‌ای و ۶ درصد از پژوهش‌ها از نوع ارزشیابی هستند. در بخش سوم نیز یافته‌های این پژوهش به هفت حوزه رویکردهای توصیه سیاستی، محتوای سیاستی، پشتوانه سیاستی، زمینه سیاست‌ها و راهکارها، نوع تغییر سیاستی، افق زمانی و سطوح سیاستی است.

قلی‌پور و همکاران (۱۳۹۸)، نیز پژوهشی را با هدف شناسایی خلأهای نظری و روش‌شناختی حوزه مطالعات خط‌مشی‌گذاری سلامت در کشورهای در حال توسعه انجام داده‌اند. آن‌ها برای تحقق این هدف، مقالات انگلیسی‌زبان را از سال ۱۹۹۴-۲۰۱۷ با روش مرور روایتی بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که خلأ قابل توجهی در توسعه دانش برآمده از متن واقعی در سیاست‌گذاری در کشورهای در حال توسعه وجود دارد. همچنین یافته‌های این پژوهش بیانگر آن است که به لحاظ رویکرد تحلیلی عمده مطالعات در حد توصیف یا ایجاد نظم مفهومی متوقف شده‌اند و مطالعه‌ای که با بهره‌گیری از رویکرد استقرائی شناخت پدیده سیاست‌گذاری در این کشورها را مورد توجه قرار دهد وجود ندارد. از این رو، پژوهشگران این مطالعه با قطعیت به این نتیجه رسیدند که سیاست‌گذاری سلامت در این کشورها هنوز به طور کامل شناخته شده نیست. در مطالعات خارجی نیز مروره‌های دامنه‌ای متعددی در حوزه اجرا صورت گرفته است، ولی این مرورها غالباً محدود به یک حوزه موضوعی خط‌مشی بوده است. برای مثال گوگلیلمین^۱ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با روش مرور دامنه‌ای، موضوع سلامت در خط‌مشی‌های محلی را مورد بررسی قرار داده‌اند. همچنین مک‌ایزاک^۲ و همکاران (۲۰۱۹)، با به‌کارگیری روش مرور دامنه‌ای عوامل مؤثر بر اجرای خط‌مشی‌های تغذیه در مدارس را بررسی کردند. نکته جالب توجه اینکه بخش زیادی از پژوهش‌های مرور دامنه‌ای در سطح بین‌الملل، به‌ویژه دو مقاله ذکر شده از

1. Guglielmin

2. McIsaac

چارچوب آرکسی و اومالی (۲۰۰۵) پیروی کرده‌اند.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از روش «مرور دامنه‌ای»^۱ استفاده کرده است. روش مرور دامنه‌ای، تصویری از وضعیت فعلی پژوهش‌های انجام شده در یک حیطه خاص ارائه می‌دهد (Levac & et al, 2010). مرورهای دامنه‌ای ابزاری ایدئال برای تعیین دامنه یا محدوده مجموعه‌ای از ادبیات نظری در مورد یک موضوع خاص هستند و تصویر روشنی از میزان مطالعات و ادبیات نظری در دسترس نشان می‌دهند. در واقع یکی از اهداف اصلی انجام مرورهای دامنه‌ای، شناسایی و به تصویر کشیدن پژوهش‌های در دسترس است (Munn & et al, 2018). از نظر آرکسی و اومالی^۲ (۲۰۰۵) چهار دلیل اصلی انجام پژوهش‌های دامنه‌ای عبارتند از مشخص کردن وسعت، محدوده و ماهیت فعالیت‌های پژوهشی، تعیین ارزش انجام یک مرور نظام‌مند کامل، خلاصه‌سازی و انتشار یافته‌های پژوهشی، شناسایی شکاف‌های پژوهشی در ادبیات نظری موجود در مورد یک موضوع خاص. آرکسی و اومالی (۲۰۰۵)، اولین چارچوب روش‌شناختی را برای هدایت پژوهش‌های مروری دامنه‌ای ارائه کردند. پنج گام پیشنهادی آن‌ها شامل شناسایی و تعیین پرسش‌های پژوهش، شناسایی مطالعات مرتبط، انتخاب مطالعات، جدول‌بندی داده‌ها، جمع‌بندی، خلاصه‌سازی و گزارش نتایج است. پژوهش حاضر نیز گام‌های پنج‌گانه این چارچوب را به عنوان مبنای فرایند انجام پژوهش قرار داده است. در گام اول سؤالات پژوهش به شرح زیر تعیین شد:

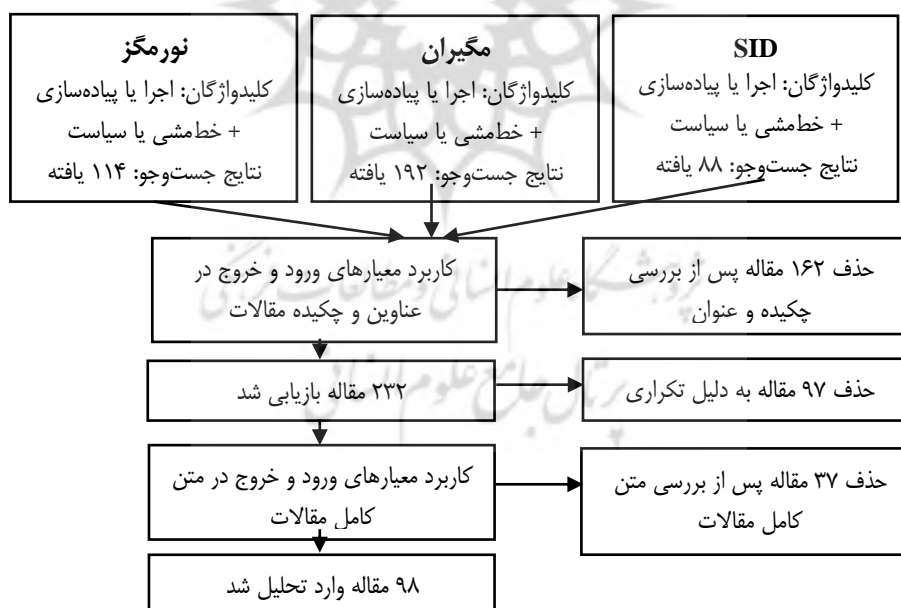
۱. تمرکز اصلی مقالات اجرای خط‌مشی عمومی در ایران در چه زمینه‌هایی است؟ (از نظر هدف پژوهش و همچنین حوزه تخصصی خط‌مشی‌ها و گستره پژوهش)؛
 ۲. وضعیت روش‌شناسی این مقالات چگونه است؟ (از نظر نوع روش و روش گردآوری داده‌ها)؛
 ۳. خلأهای پژوهشی در مقالات حوزه اجرای خط‌مشی در ایران کدامند؟
- در گام دوم برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش، کلیدواژه‌های اجرا یا پیاده‌سازی و خط‌مشی یا سیاست در سه پایگاه اطلاعاتی مجلات تخصصی نور (نورمگز)، پایگاه اطلاعات نشریات کشور (مگیران) و مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی جستجو شد. علت انتخاب این سه پایگاه داده این است که این پایگاه‌ها بزرگ‌ترین، برترین و جامع‌ترین مراجع داده علمی در ایران هستند

1. Scoping Review
2. Arksey & O'Malley

و هر سه بیش از یک دهه سابقه فعالیت دارند. برای جستجوی پژوهش‌ها در هر سه پایگاه داده، هیچ بازه زمانی مدنظر نبود؛ لذا جستجوها در ابتدای تیرماه ۱۴۰۰ انجام شد. در گام سوم، انتخاب مطالعات با تعریف معیارهای ورود و خروج انجام شد که در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱: معیارهای ورود و خروج مقالات به مرحله تحلیل

معیارهای ورود مقالات	معیارهای خروج و حذف مقالات
متن کامل مقالات در دسترس باشد.	عدم دسترسی به متن کامل مقاله
مقالات به زبان فارسی باشد.	مقالات با زبان غیرفارسی
مقالات علمی در نشریات معتبر و مصوب وزارت عتف نمایه شده باشد.	مقالات علمی، ترویجی، مروری، کنفرانس، سخن سردبیر، یادداشت‌ها و گزارش‌ها
مقالاتی که صرفاً مرتبط با مرحله اجرای خطمشی‌های عمومی باشند.	مقالات بی‌ارتباط با حوزه اجرای خطمشی‌های عمومی (مثل تدوین خطمشی‌ها، نظارت بر اجرا و ارزشیابی اجرا و ...)

نمودار ۱: نمودار انتخاب مقالات

لازم به ذکر است که معیارهای ورود و خروج را دو تن از پژوهشگران به طور مستقل اعمال کردند و در صورتی که اختلاف نظری میان دو پژوهشگر وجود داشت، پژوهشگر دیگری که تسلط و شناخت بیشتری با موضوع مورد مطالعه داشت مقالات را از حیث دارا بودن شرایط ورود به تحلیل، بررسی می‌کرد.

جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۱	تحلیلی بر پیاده‌سازی خطمشی‌های تأمین اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۹	فاطمه رحیمی مقدم، مجتبی امیری، حسین صفری، محمد خوش‌چهره
۲	موانع اجرایی سیاست‌گذاری جمهوری اسلامی ایران در پیشگیری اولیه از اعتیاد (۱۳۷۵-۱۳۹۵)	۱۳۹۸	مسعود مهدویان فر، حسین مسعودنیا، محمدرضا یزدانی زازرانی
۳	آسیب‌شناسی اجرای سیاست‌های اجتماعی تسهیل «مادری/ اشتغال» در ایران	۱۳۹۸	راحله کاردوانی
۴	ارائه الگوی اجرای خطمشی فقرزدایی در ایران بر اساس سند چشم‌انداز بیست‌ساله	۱۳۹۵	فاطمه ثنایی اعلم، غلامرضا معمارزاده طهران، کرمانه دانش فرد
۵	به‌کارگیری ابزار سیاستی خرید دولتی در ایران: تأمین دولتی پیش تجاری نوآوری یا تدارکات دولتی حامی نوآوری؟ (مطالعه چند موردی پروژه‌های مرکز طرح‌های کلان فناوری راهبردی)	۱۳۹۹	میثم نریمانی، هادی رضانی، شالبافی مصطفی
۶	آموزش تحلیلی راهکارهای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	۱۳۹۸	هادی صدیقی، علیرضا سلطانی
۷	فهم نقش سیاست بوروکراتیک در اجرای خطمشی‌های عمومی در ایران: مطالعه موردی قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	۱۳۹۸	اعظم میرزمانی، سید حسین اخوان علوی، ابراهیم حاجی نژادی
۸	ارزیابی مؤلفه‌های اجرای سیاست جنایی ایران در سازمان‌دهی کنشگران عرصه پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی	۱۳۹۸	حسین غلامی، حسنعلی مؤذن زادگان، سعید مرجانی
۹	نقش و تأثیر نهادها بر پیاده‌سازی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	۱۳۹۸	سیف اله مراد، محسن نوروزی
۱۰	بررسی وضعیت به‌کارگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در آموزش عالی و قابلیت اجرای آن (مورد مطالعه: دانشگاه زنجان)	۱۳۹۸	فاطمه کریمی اعتماد، جعفر یعقوبی
۱۱	رتبه‌بندی معیارهای تأثیرگذار بر بازدارندگی اجرای خطمشی‌های خصوصی‌سازی در ایران	۱۳۹۸	غزاله طاهری عطار، معین پوراحمدی، قاسمعلی جمالی

ادامه جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۱۲	بررسی وجود بیگانگی مجریان از خطمشی‌های مالیاتی	۱۳۹۷	مهدی گل وردی، حسن دانایی‌فرد، جبار باباشاهی، محمدحسین رحمتی
۱۳	نقش آزادی عمل اداری بوروکرات‌ها در تمایل به اجرای خطمشی‌های عمومی	۱۳۹۷	حسن دانایی‌فرد، مهدی گل وردی، زینب مولوی
۱۴	آسیب‌شناسی اجرای خطمشی‌های خصوصی‌سازی در ایران	۱۳۹۷	معین پوراحمدی، مجید مختاریان پور، طهمورث حسنفلی پور یاسوری
۱۵	طراحی الگوی حکمرانی اقتضایی برای اجرای اثربخش سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	۱۳۹۷	محمد عقبایی جزئی، اکبر اعتباریان، مهربان هادی پیکانی
۱۶	طراحی مدل اجرای خطمشی‌های تعاون روستایی بر مبنای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	۱۳۹۶	نسرین خدابخش، زین‌العابدین امینی سابق، مسعود قربان حسینی، احسان ساده
۱۷	الگوی برای اجرای اثربخش خطمشی‌های عمومی در وزارت امور اقتصادی و دارایی (مطالعه موردی: گمرک جمهوری اسلامی ایران)	۱۳۹۶	محمود اسعدی، مهربان هادی پیکانی، علی رشیدپور
۱۸	پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در آموزش و پرورش؛ برنامه اقدام	۱۳۹۵	عبداله انصاری
۱۹	مقدمه‌ای بر نقشه راه پیاده‌سازی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۲	الله مراد سیف
۲۰	تحلیل موانع اقتصادی مؤثر بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در ورزش حرفه‌ای ایران	۱۳۹۲	مجید جلالی فراهانی، ابراهیم علی دوست قهفرخی
۲۱	تحلیل موانع فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر اجرای سیاست‌هایی کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در ورزش حرفه‌ای ایران	۱۳۹۲	ابراهیم علی دوست قهفرخی، مجید جلالی فراهانی، محمود گودرزی
۲۲	الگوسازی عوامل مؤثر بر انحراف و آسیب‌پذیری اجرای قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	۱۳۹۱	مصطفی دین محمدی، علی اصغر اژدری
۲۳	بررسی موانع اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در سازمان‌های دولتی استان زنجان	۱۳۹۱	مهرداد علی پور، حسین بدیعی، علی شهناز، عبدالحسین رسولی نژاد
۲۴	ارائه برنامه‌های مختلف در اجرای سیاست حمایت قیمتی گندم: مطالعه موردی استان مازندران	۱۳۸۹	کمیل مهجوری، رسول محمدرضایی، جعفر حقیقت، محمد قهرمان‌زاده
۲۵	عوامل مؤثر بر اجرای موفق خطمشی‌های مالیاتی مصوب مجلس	۱۳۸۷	حبیب اله طاهرپورکلانتری، غلامرضا معمارزاده طهران
۲۶	الزامات اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴	۱۳۷۸	سیدشمس‌الدین حسینی، افسانه شفیعی
۲۷	مدل مطلوب اجرا و ارزیابی در سیاست‌گذاری امنیت داخلی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۷	سیدامین رضوی نژاد، جواد رزاقی

ادامه جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۲۸	امنیت پایدار نظام جمهوری اسلامی ایران؛ الگویی برای تبیین و اجرای سیاست‌های کلان	۱۳۹۲	نوراله قیصری
۲۹	طراحی مدل اجرای خطمشی‌های انرژی در بخش نفت و گاز	۱۳۹۸	ساسان کاظمی نژاد، مهدی الوانی، مینا جمشیدی ابوانکی
۳۰	راهبرد های اجرایی در صنعت نفت کشور بر اساس اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های آن حوزه	۱۳۹۸	ساسان کاظمی نژاد، مهدی الوانی، مینا جمشیدی
۳۱	نقدی بر برخی موانع اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی موردکاوای شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران	۱۳۹۷	نادر میرزاده کوهشاهی، محمد رحمان گایینی
۳۲	شناسایی و اولویت‌بندی موانع اجرای خطمشی‌های دولتی در حوزه ستادی وزارت نفت	۱۳۹۷	لیلا سعیدی، دورانی امیر
۳۳	الگوی سیاستی چالش‌های پیاده‌سازی مدیریت منطقه‌ای آموزش عالی در کشور	۱۳۹۸	رضا نقی زاده
۳۴	شناسایی و اولویت‌بندی موانع و چالش‌های اجرایی خطمشی‌های آموزش عالی در ایران	۱۳۹۸	حسین ضابط پور، علی‌اکبر امین، علی محمد رضایی، ابراهیم صالحی
۳۵	مطالعه عوامل مؤثر و زمینه‌ساز اجرای خطمشی‌های آموزش عالی در ایران	۱۳۹۷	حسین ضابط پور کردی، علی‌اکبر امین بیدختی، علی محمد رضایی، ابراهیم صالحی عمران
۳۶	الزامات و استراتژی‌های تدوین و اجرا در خصوصی‌سازی آموزش عالی و ارائه پیشنهادها برای اصلاحی برای آن	۱۳۹۷	ولی محمد درینی، احسان نامدار جویمی
۳۷	ارائه الگوی همکاری بین بخشی برای اجرای مصوبه سیاست‌ها و ضوابط اجرایی آمایش آموزش عالی سلامت در جمهوری اسلامی ایران؛ چارچوب مطالعه	۱۳۹۷	زهرا خیری، آبتین حیدرزاده، عطاءالله پورعباسی، حسن گیوریان
۳۸	شناخت بازیگران تدوین خطمشی عمومی مؤثر بر اجرای خطمشی‌های سلامت نظام اداری	۱۳۹۸	فرهاد قیصری، سنجر سلاجقه، فرزانه بیگ زاده عباسی، ایوب شیخی
۳۹	ارائه الگوی اجرای مؤثر سیاست‌های نظام سلامت کشور	۱۳۹۷	زهرا معصومی، مهدی صانعی، هادی همتیان
۴۰	بررسی عوامل مؤثر بر اجرای برنامه پنجم توسعه در ایران در حوزه فرهنگ و بهداشت با تأکید بر نقش اجراپژوهی در سیاست‌گذاری عمومی	۱۳۹۶	سمانه کشور دوست
۴۱	عارضه‌یابی اجرای خطمشی‌های دولتی در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران با رویکرد آنتروپی شانون	۱۳۹۵	حجت وحدتی، راضیه منتظری نجف آبادی

ادامه جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۴۲	چالش‌های اجرای سیاست پزشک خانواده و بیمه روستایی در استان کرمان: یک مطالعه کیفی	۱۳۹۱	محمدحسین مهرالحسنی، محمدجعفری سیریزی، سمیراسادات پورحسینی، وحید یزدی فیض آبادی
۴۳	چالش‌های سیاست‌گذاری و اجرایی سلامت زنان و راهکارهای ارتقای آن: یک رویکرد کیفی بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران	۱۳۹۰	بتول احمدی، فرانک فرزندی، معصومه علی‌محمدیان
۴۴	موانع پیاده‌سازی سیاست‌های کلی پدافند غیرعامل در سازمان‌های دولتی	۱۳۹۸	قاسم انوری
۴۵	ارائه مدل بومی اجرای سیاست‌های پیشگیری و کنترل آلودگی هوا در ایران (مورد مطالعه: شهر تهران)	۱۴۰۰	سید محمد مهدی پیغمبرزاده، سید مهدی الوانی، علیرضا امیرکبیری، محمدرضا ربیعی مندجین
۴۶	بررسی کارآمدی ابزارهای سیاستی و مقررات در حفاظت از تالاب‌ها و دریاچه‌ها با رویکرد اجرایی در ایران	۱۳۹۹	سمانه عابدی، مرتضی تهامی پور زرنندی
۴۷	شناسایی ابعاد اجرایی خط‌مشی‌های کنترل آلودگی هوا	۱۳۹۸	محمد مهدی پیغمبرزاده، سید مهدی الوانی، علیرضا امیرکبیری، محمدرضا ربیعی مندجین
۴۸	بررسی و ارائه الگوی اجرای خط‌مشی‌گذاری زیست‌محیطی با استفاده از نظریه داده مینا	۱۳۹۸	بهروز ممیوند، زین‌العابدین امینی سابق، احسان ساده، محمدرضا خلج
۴۹	طراحی مدلی برای اجرای خط‌مشی‌گذاری زیست محیطی در ایران	۱۳۹۷	محمدرضا خلج، بهروز ممیوند، احسان ساده، زین‌العابدین امینی سابق
۵۰	ارائه مدلی برای «اجرای خط‌مشی‌های صنعتی» مطالعه موردی در استان قم	۱۳۹۰	رحمت اله قلی‌پور، حسن دانایی‌فرد، حسن زارعی متین، غلامرضا چندقی، محمدرضا فلاح
۵۱	استفاده از ابزار مقررات‌گذاری برای اجرای سیاست‌های نوآوری	۱۳۹۸	جواد سلطان‌زاده، مهدی الیاسی
۵۲	ره‌نگاشت: ابزار طراحی و اجرای سیاست‌های علم و فناوری	۱۳۹۸	فاطمه سادات رحمتی، مازیار عطاری
۵۳	مدل اجرای موفق خط‌مشی حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان در کشور	۱۳۹۷	پیمان باقرنژاد، حبیب‌الله طاهرپور کلاتنری، حمیدرضا بهرامی
۵۴	سنجش میزان اجرای خط‌مشی‌های حمایتی دولت از شرکت‌های دانش‌بنیان (مطالعه موردی: استان‌های فارس، خراسان رضوی، گیلان و هرمزگان)	۱۳۹۶	غلامحسین عباسپور، سنجر سلاجقه، فرزانه بیگ زاده عباسی، ایوب شیخی

ادامه جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۵۵	تبیین چالش‌های اجرای خطمشی‌های عمومی در حوزه علوم، تحقیقات و فناوری	۱۳۹۵	طیبه عباسی، وحید بیگی
۵۶	شناسایی عوامل مؤثر بر اجرای موفق خطمشی حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات	۱۳۹۵	پیمان باقرنژاد، حبیب‌الله طاهر پور کلاتری، حمیدرضا بهرامی
۵۷	شناسایی موانع اجرای اسناد سیاست علم و فناوری کشور	۱۳۹۴	مهدی مجیدیپور، لیلا نامداریان
۵۸	عوامل مؤثر بر اثربخشی اجرای خطمشی‌های عمومی: مطالعه موردی وزارت نیرو	۱۴۰۰	احد احدزاده، سعید صیاد شیرکش مینا جمشیدی ایوانکی
۵۹	اجرای سیاست‌های عمومی؛ ارائه معیارهایی برای اجرای موفق سیاست‌ها	۱۳۹۹	یحیی کمالی، صدیقه شیخ‌زاده جوشانی، فاطمه احمدی‌نژاد
۶۰	طراحی الگوی پیاده‌سازی اسناد سیاستی کشور مبتنی بر آراء و اندیشه‌های امام خامنه‌ای (مدظله العالی)	۱۳۹۹	میثم فرزین، علی محمد احمدوند، سید جواد امینی، محمد تولایی
۶۱	اعتماد دولت به مردم: حلقه مفقوده در فرایند مشارکت شهروندی در اجرای خطمشی‌های عمومی (مطالعه موردی: استان مرکزی)	۱۳۹۸	مهرداد بیات بابلقانی، ابوالحسن فقیهی، کرم الله دانشفرد
۶۲	طراحی مدل سه‌بعدی اجرای حاکمیتی خطمشی‌های عمومی	۱۳۹۶	مهتاب محمدی، سیدمهدی الوانی، غلامرضا معمارزاده طهران، قاسم انصاری رنانی
۶۳	نسبت ابزارهای خطمشی عمومی با مکاتب فکری	۱۳۹۴	آیت مولایی
۶۴	طراحی الگوی آسیب‌شناسی اجرای خطمشی عمومی در ایران	۱۳۹۴	ابراهیم حاجی پور، لطف اله فروزنده، اصغر فانی
۶۵	بازخوانی دانش سیاست‌گذاری در بستر پست‌مدرنیسم: اجرا و ارزیابی سیاست‌ها در عصر پست‌مدرن	۱۳۹۰	محمدحسین هاشمیان
۶۶	اجرای خطمشی عمومی: بررسی نقش عقلانیت در مرحله تدوین خطمشی	۱۳۸۹	حسن دانایی‌فرد، عمادالدین ثقفی، اصغر مشبکی اصفهانی
۶۷	رویکردی تلفیقی از مثلث‌های اتزیونی و هیرشمن در اجرا و ارزیابی سیاست‌ها	۱۳۸۴	حمیدرضا ملک محمدی
۶۸	ارائه مدلی فرهنگی مرتبط با اجرای سیاست‌های کلی نظام اداری در بدنه دولت جمهوری اسلامی ایران (مورد: دستگاه‌های اجرایی استان کرمان)	۱۳۹۹	مریم رنجبر، مسعود پورکیانی، ملیکا بهشتی فر، ایوب شیخی
۶۹	طراحی شبکه اجرای تعاملی سیاست‌های فرهنگی کشور	۱۳۹۶	مجید مختاریان پور
۷۰	الگوی مدیریت راهبردی اجرای خطمشی‌های سازمان‌های فرهنگی (کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان)	۱۳۹۶	وجه الله قربانی زاده، فتاح شریف‌زاده، داوود حسین پور، محمود مروج

ادامه جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۷۱	تحلیلی بر خطمشی راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب: آسیب‌شناسی اجرا با رویکردی فازی	۱۳۹۶	رحمت‌الله قلی پور، وحید بیگی، علی اصغر سعداآبادی
۷۲	ارائه الگوی اسلامی ایرانی اجرای خطمشی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۵	حمید حاجی ملا میرزایی، حسین خنیفر
۷۳	الگوی هنجاری مشارکت حوزه علمیه در تدوین و اجرای سیاست‌های فرهنگی کشور از منظر مقام معظم رهبری	۱۳۹۴	سید محمدحسین هاشمیان، مهدی مولایی آرانی
۷۴	الگوی اسلامی ایرانی اجرای خطمشی‌های فرهنگی کشور و مقایسه تطبیقی آن با برخی الگوهای موجود داخلی و خارجی	۱۳۹۴	حسین خنیفر، سید مهدی الوانی، حمید حاجی ملامیرزایی
۷۵	موانع اجرای سیاست‌های فرهنگی کشور طی برنامه‌های اول تا چهارم توسعه: بررسی تجربیات مدیران فرهنگی	۱۳۹۳	فتاح شریف‌زاده، سیدمهدی الوانی، بهروز رضایی منش، مجید مختاریان‌پور
۷۶	عوامل تسهیل‌کننده اجرای موفق سیاست‌های فرهنگی کشور مبتنی بر تجربیات برنامه‌های توسعه اول تا چهارم	۱۳۹۳	مجید مختاریان پور
۷۷	الزامات همسویی نهادهای سیاست‌گذار و اجرایی در فرایند خطمشی‌گذاری فرهنگی عفاف و حجاب	۱۳۹۱	شهلا باقری میاب، باقری محمدرضا
۷۸	اجرا و ارزیابی سیاست‌ها در سازمان‌های دولتی با بهره‌گیری از الگوی مدیریت متوازن سیاست‌ها مطالعه موردی: دفتر تبلیغات اسلامی	۱۳۸۸	سیدمهدی الوانی، سیدمحمدحسین هاشمیان، محمدرضا بهمنی
۷۹	ارائه مدل اجرای خطمشی‌های فضای مجازی در ایران	۱۴۰۰	عباس ترکسیان، علی پیران نژاد، حامد حاجی ملامیرزایی، عباس قربان
۸۰	بررسی رابطه بین عوامل مرتبط، با میزان اجرای خطمشی‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی در ایران با توجه به نقش میانجی مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۱۳۹۸	علیرضا منظری توکلی، شهین شرفی، سنجر سلاجقه
۸۱	شناسایی موانع اجرای خطمشی‌های کارآفرینی و نوآوری در برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۷	ابراهیم علی‌آبادی، محمد عزیزی، اکبر عالم تبریز، علی داوری
۸۲	موانع اجرای سیاست گردشگری در ج.ا.ایران: ارائه چارچوبی مفهومی	۱۳۹۹	مهدی کروی، فاطمه یآوری گهر، رحیم زارع، دیاکو عباسی
۸۳	عارضه‌یابی اجرای سیاست گردشگری سلامت در ایران: ارائه چارچوبی مفهومی	۱۳۹۹	دیاکو عباسی، مهدی کروی
۸۴	بررسی عوامل مؤثر بر اجرای خطمشی‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران (از دیدگاه پژوهشگران دانشگاهی)	۱۳۹۳	حمید ضرغام بروجنی، مرتضی بذرافشان

ادامه جدول ۲: فهرست مقالات علمی تحلیل شده

ردیف	عنوان مقاله	سال انتشار	نویسندگان
۸۵	عوامل مؤثر بر اجرای سیاست‌های گردشگری جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۳	زین‌العابدین رحمانی، محمدمهدی پرهیزگار، محمدتقی امینی، یزدان شیرمحمدی
۸۶	اولویت‌بندی جایگاه سازمان‌ها دولتی در عرصه اجرا سیاست‌های صنعت گردشگری جمهوری اسلامی ایران با استفاده از رویکرد تاپسیس فازی	۱۳۹۲	زین‌العابدین رحمانی، یزدان شیرمحمدی
۸۷	بررسی موانع اجرای خطمشی‌های عمومی در سازمان‌های دولتی با استفاده از روش فراترکیب	۱۳۹۷	حسن رنگریز، مهدی خیراندیش، سلیمه لطیفی جلیسه
۸۸	درک نقش ارزش‌های فردی و اجتماعی مدیران در اجرای خطمشی‌های مصوب در سازمان‌های دولتی ایران	۱۳۹۷	حمزه صمدی مبارک‌کلایی، ابوالحسن فقیهی، کرم‌الله دانش فرد
۸۹	طراحی مدل حاکمیتی اجرای خطمشی‌های منابع انسانی در بخش دولتی ایران مورد مطالعه: قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۹۵	مهتاب محمدی، سید مهدی الوانی، غلامرضا معمارزاده طهران
۹۰	بررسی موانع اجرای خطمشی‌های عمومی در سازمان‌های دولتی	۱۳۹۵	عباس عباسی، رسول معتضدیان، محمدقاسم میرزایی
۹۱	سلامت نظام اداری با رهیافت اجرایی شدن سیاست‌های کلی نظام اداری	۱۳۹۴	نور محمد یعقوبی، حلیمه یوسفی طیس
۹۲	مدل اجرای خطمشی‌های اصلاح اداری با رویکرد یادگیری	۱۳۹۴	عباس منوریان
۹۳	تحلیل مسائل اجرای خطمشی‌های اداری	۱۳۹۴	وجه اله قربانی زاده، فتاح شریف‌زاده، رسول معتضدیان
۹۴	تبیین موانع اجرای خطمشی با استفاده از بحث متمرکز گروهی (مورد مطالعه: قانون مدیریت خدمات کشوری)	۱۳۹۳	مسعود پورکیانی، سنجر سلاجقه، فضل‌الله زارع پور نصیرآبادی
۹۵	موانع اجرای خطمشی‌های عمومی در سازمان‌های غیردولتی (بخش خدمات پلیس +۱۰ و دفاتر خدمات پیشخوان دولت)	۱۳۹۳	کرم‌الله دانشفرد
۹۶	فهم نقش‌آفرینی بوروکرات‌های سطح خیابان در تفسیر و اجرای خطمشی‌های عمومی: مطالعه قوانین منتخب راهنمایی و رانندگی ایران	۱۳۹۸	جواد سیاهکالی مرادی، رضا طهماسبی، علی حمیدزاده
۹۷	واکاوی الگوی موانع اجرای سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر در ایران	۱۳۹۷	سلمان زالی، محمدرضا عطاردی، حسن دانایی‌فرد
۹۸	تحلیل موانع حقوقی و قانونی اثرگذار بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در فوتبال حرفه‌ای جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۸	ابراهیم علی دوست قهفرخی

بر اساس مراحل پیشنهادی آرکسی و اومالی (۲۰۰۵) در گام چهارم خلاصه‌برداری انجام می‌شود؛ به طوری که داده‌های حاصل از جستجوها به صورت دسته‌بندی شده ارائه می‌شوند. جدول شماره ۳ نمونه‌ای از خلاصه‌برداری مقالات تحلیل شده را نشان می‌دهد. اجزای این خلاصه‌برداری عبارتند از: عنوان پژوهش، نام نویسندگان، وابستگی سازمانی نویسندگان، سال انتشار، نام نشریه، حوزه تخصصی خطامشی (اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و ...)، هدف پژوهش (طراحی الگوی اجرا، موانع اجرا، آسیب‌شناسی اجرا و ...)، گستره پژوهش، روش پژوهش (کیفی، کمی، ترکیبی و مروری)، روش گردآوری داده‌ها (مصاحبه، مشاهده، پرسشنامه، مرور اسناد و ترکیب چند روش).

در این مرحله نیز در صورت اختلاف نظر و ابهام دو پژوهشگر، پژوهشگر سوم صحت و دقت خلاصه‌برداری‌ها را بررسی می‌کرد.

جدول ۳: نمونه‌ای از خلاصه‌برداری مقالات تحلیل شده در این پژوهش

ردیف	عنوان پژوهش	نویسندگان	سال انتشار	نشریه	حوزه تخصصی خطامشی	هدف پژوهش	گستره پژوهش	روش پژوهش	روش گردآوری داده‌ها
۱	آسیب‌شناسی اجرای خطامشی‌های خصوصی‌سازی در ایران	معین پوراحمدی، مجید مختاریان پور و طهمورث حسنگلی‌پور	۱۳۹۷	مدیریت دولتی	اقتصادی	آسیب‌شناسی اجرا	ملی	کیفی	مصاحبه

ادامه جدول ۳: نمونه‌ای از خلاصه‌برداری مقالات تحلیل شده در این پژوهش

ردیف	عنوان پژوهش	نویسندگان	سال انتشار	نشریه	حوزه تخصصی خطمشی	هدف پژوهش	گستره پژوهش	روش پژوهش	روش گردآوری داده‌ها
۲	ارائه مدل بومی اجرای سیاست‌های پیشگیری و کنترل آلودگی هوا در ایران (مورد مطالعه: شهر تهران)	سید محمدمهدی پیغمبرزاده، سید مهدی الوانی، علیرضا امیرکبیری، محمدرضا ربیعی مندجین	۱۴۰۰	مجلس و راهبرد	زیست‌محیطی	طراحی الگوی اجرا	استانی	ترکیبی	مصاحبه، مرور اسناد، پرسشنامه
۳	ارائه مدل اجرای خطمشی‌های فضای مجازی در ایران	عباس نرگسیان، علی پیران‌نژاد، حامد حاجی ملامیرزایی، عباس قربیان	۱۴۰۰	امنیت ملی	فضای مجازی	طراحی الگوی اجرا	ملی	کیفی	مصاحبه، مرور اسناد

در نهایت، در گام پنجم، جمع‌بندی و گزارش یافته‌ها در پاسخ به پرسش‌های پژوهش صورت می‌گیرد.

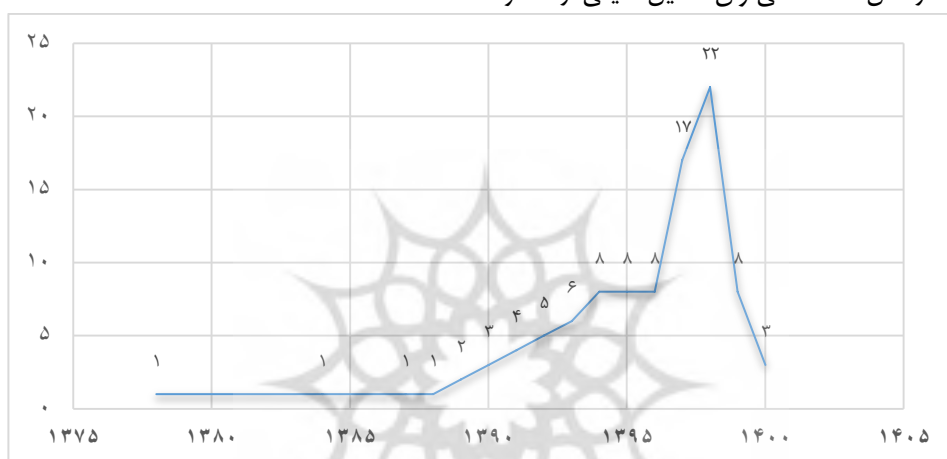
یافته‌ها

در این بخش یافته‌های حاصل از بررسی تمامی مقالات منتخب (۹۸ مقاله) بر اساس سال انتشار، نشریه، حوزه تخصصی خطمشی، هدف پژوهش، گستره پژوهش، روش پژوهش و روش گردآوری داده‌ها ارائه و تحلیل می‌شوند.

میزان انتشار مقاله‌ها بر اساس سال

یافته‌های حاصل از مقالات بررسی شده نشان داد اولین مقاله در مورد اجرای خطمشی عمومی

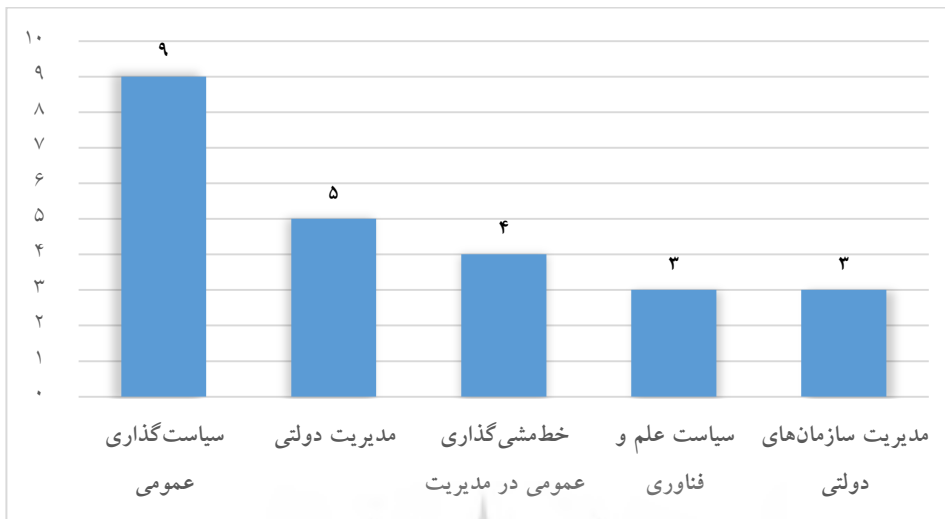
در سال ۱۳۷۸ منتشر شده است و سال‌های ابتدایی پس از آن سیر انتشار مقالات در این موضوع بسیار کند بوده است؛ به طوری که در هر یک از سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ تنها یک مقاله و در سال ۱۳۸۹ دو مقاله منتشر شده است، ولی از سال ۱۳۹۸ به بعد سیر انتشار مقالات رشد قابل توجهی داشته است تا اینکه در سال ۱۳۹۸ به بالاترین میزان (۲۲ مقاله) می‌رسد. این روند بعد از سال ۱۳۹۸ مجدد نزولی شده و در سال ۱۳۹۹ به ۸ عنوان مقاله تقلیل می‌یابد. از آنجا که بررسی پایگاه‌های داده علمی در اوایل سال ۱۴۰۰ صورت گرفته در مورد روندها انتشارات مقالات بعد از سال ۱۳۹۹ نمی‌توان تحلیل دقیقی ارائه کرد.

نمودار ۲: میزان انتشار مقاله‌ها بر اساس سال

میزان انتشار مقاله‌ها بر اساس نشریات

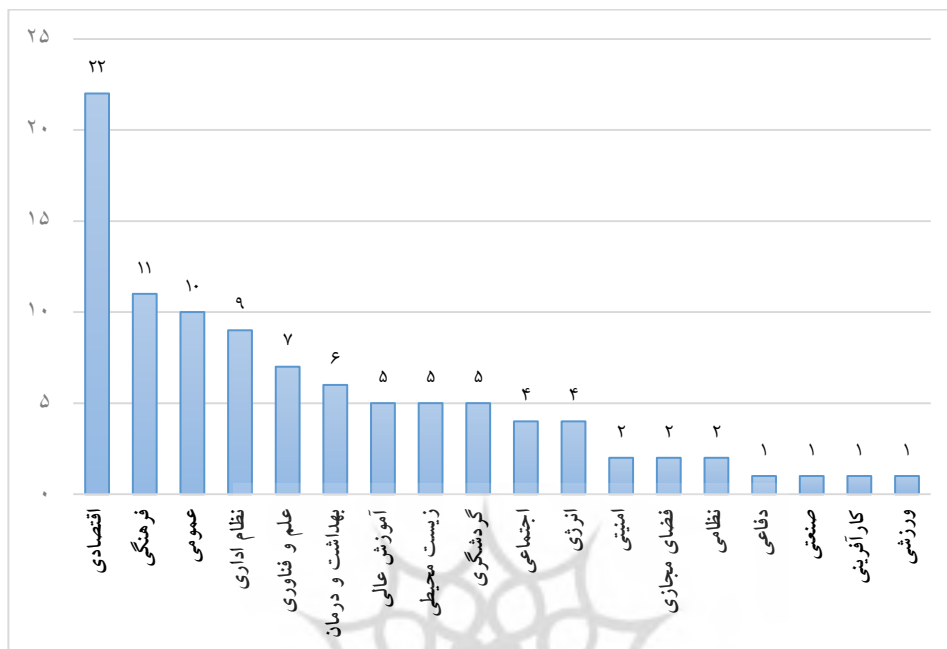
بررسی‌ها نشان داد مقالات حوزه اجرای خطمشی در بیش از ۵۵ نشریه علمی پژوهشی به صورت پراکنده منتشر شده‌اند. چاپ مقالات در نشریات حوزه دفاعی، سلامت، اکوبیولوژی، جامعه‌شناسی و ... نشانگر تنوع موضوعات نشریات است. با این حال، ۵ نشریه بیشترین مقالات در حوزه اجرای خطمشی را منتشر کرده‌اند. نشریه سیاست‌گذاری عمومی وابسته به دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، بالاترین تعداد مقاله را به خود اختصاص داده است و پس از آن ۳ نشریه مدیریت دولتی (وابسته به دانشکده مدیریت دانشگاه تهران)، نشریه خطمشی‌گذاری عمومی در مدیریت (وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات)، نشریه مدیریت سازمان‌های دولتی (وابسته به دانشگاه پیام نور) و نشریه سیاست علم و فناوری (وابسته به مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور) بالاترین تعداد مقالات را دارند.

نمودار ۳: میزان انتشار مقاله‌ها بر اساس نشریات

وضعیت مقالات بر اساس حوزه‌های تخصصی

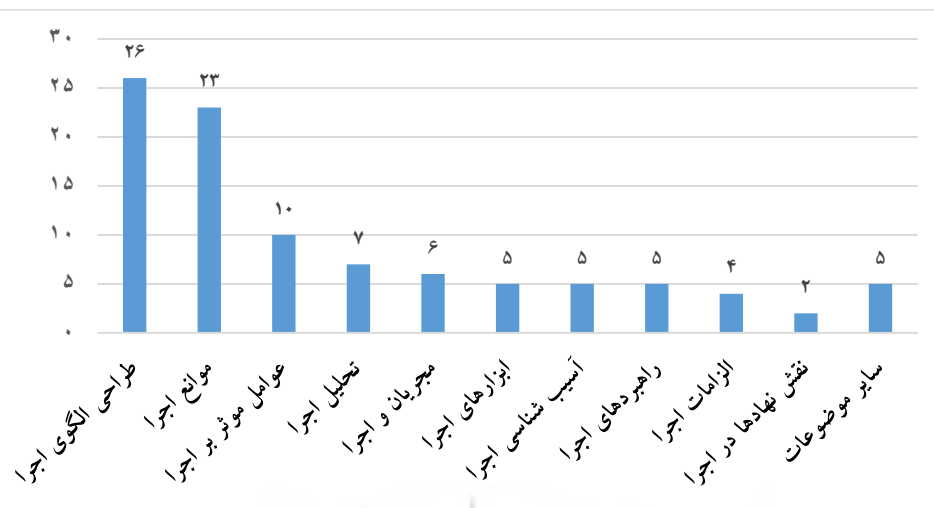
خطمشی‌های عمومی در زیر سیستم‌های کارکردی و یا حوزه‌های تخصصی متفاوتی اعم از اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و ... موضوعیت پیدا می‌کنند. نگارندگان پژوهش حاضر، پس از بررسی دقیق عناوین و متن مقالات منتخب به این نتیجه رسیدند که از این نظر مقالات را می‌توان در ۱۸ حوزه تخصصی مختلف دسته‌بندی کرد. همان‌طور که در نمودار شماره ۴ نمایش داده شده است، حوزه تخصصی اقتصادی با ۲۲ مقاله از بین ۹۸ مقاله بررسی شده بیشترین توجه پژوهشگران را به خود معطوف کرده است و بالاترین سهم را در بین سایر حوزه‌های تخصصی دارد. همچنین، در بین ۱۸ دسته حوزه تخصصی، حوزه‌های تخصصی دفاعی، صنعتی، کارآفرینی و ورزشی هر کدام تنها با یک مقاله کم‌تکرارترین حوزه‌های تخصصی هستند.

نمودار ۴: وضعیت مقالات بر مبنای حوزه‌های تخصصی

وضعیت مقالات بر اساس اهداف پژوهش

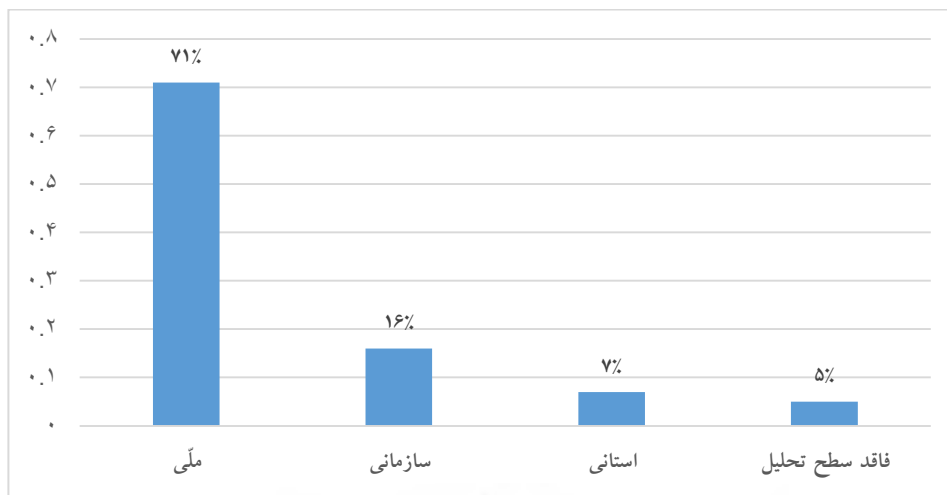
مقالات منتخب به لحاظ هدف پژوهش، به ۱۰ طبقه کلی (به استثنای سایر موضوعات) دسته‌بندی شدند. طراحی الگو (مدل) اجرای خط‌مشی عمومی و بررسی و شناسایی موانع اجرای خط‌مشی‌های عمومی به ترتیب با ۲۶ و ۲۳ مقاله (از مجموع ۹۸ مقاله) بیشترین فراوانی را در بین سایر مقالات داشتند. به استثنای سایر موضوعات، نقش نهادها در اجرای خط‌مشی‌های عمومی و رویکرد نهادی به اجرا از کم‌تکرارترین اهداف پژوهش در مقالات منتخب هستند.

نمودار ۵: وضعیت مقالات بر مبنای اهداف پژوهش

وضعیت مقالات بر اساس گستره پژوهش

همه مقالات بر اساس گستره پژوهش به ۵ دسته سطح بین‌المللی، ملی، استانی، سازمانی و فاقد سطح تحلیل دسته‌بندی شدند. منظور از سطح بین‌المللی این است که داده‌های پژوهش از سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی و یا کشورهای خارجی گردآوری شده است. در سطح ملی، داده‌ها از چند استان کشور، کل کشور و یا یک وزارتخانه (که در سطح ملی معنا پیدا می‌کند) به دست آمده است. در سطح استانی، داده‌ها از یک یا چند شهر در یک استان گردآوری شده و یا به طور کلی پژوهش مورد نظر اجرای خط‌مشی‌های عمومی را به طور خاص در یک استان بررسی نموده است. در سطح سازمانی نیز پژوهش‌هایی هستند که جمع‌آوری داده‌های مربوط به اجرای خط‌مشی‌های عمومی محدود به یک یا چند سازمان بوده است. در نهایت، پژوهش‌هایی وجود دارند که به مباحث نظری اجرای خط‌مشی عمومی پرداختند و نمی‌توان بر مبنای سطح تحلیل آن‌ها را دسته‌بندی کرد و فاقد سطح تحلیل هستند. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد گستره پژوهش اکثر مقالات، سطح ملی (۷۱ درصد) است و بعد از آن به ترتیب سطح سازمانی (۱۶ درصد)، سطح استانی (۷ درصد) و فاقد سطح تحلیل (۵ درصد) بیشترین فراوانی را دارند. لازم به ذکر است در بین مقالات بررسی شده، مقاله‌ای که در سطح بین‌المللی انجام شده باشد وجود ندارد.

نمودار ۶: وضعیت مقالات بر اساس گستره پژوهش

وضعیت مقالات بر اساس روش پژوهش

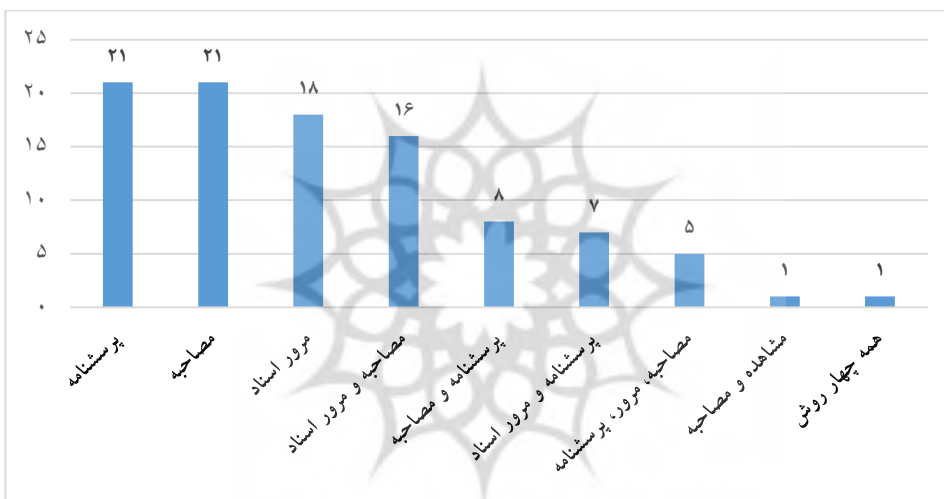
در این بخش، مقالات از لحاظ روش پژوهش به چهار دسته کلی کیفی، کمی، ترکیبی و مروری دسته‌بندی شدند. در بین ۹۸ مقاله بررسی شده، ۴۰ مقاله از روش کیفی، ۲۵ مقاله از روش کمی، ۲۰ مقاله از روش ترکیبی و ۱۳ مقاله از روش مروری استفاده کرده‌اند.

نمودار ۷: وضعیت مقالات بر اساس روش پژوهش

وضعیت مقالات بر اساس روش گردآوری داده‌ها

مقالات منتخب بر اساس روش گردآوری داده‌ها به ۴ دسته اصلی مصاحبه، مشاهده، پرسشنامه و مرور اسناد طبقه‌بندی شدند. همان‌طور که در نمودار شماره ۸ نشان داده شده است تعداد مقالاتی که به تنهایی از روش‌های مصاحبه و پرسشنامه استفاده کرده‌اند هر کدام ۲۱ مقاله است که بالاترین فراوانی را به طور مشترک به خود اختصاص داده‌اند. جالب توجه اینکه تنها در یک مورد از مقالات هم‌زمان از دو روش مصاحبه و مشاهده استفاده شده است. همچنین، یکی از مقالات هم‌زمان هر ۴ نوع روش گردآوری داده‌ها را به کار گرفته است. نمودار شماره ۸ نشان می‌دهد که روش مشاهده به تنهایی در هیچ‌یک از مقالات بررسی شده به کار گرفته نشده‌اند.

نمودار ۸: وضعیت مقالات بر اساس روش گردآوری داده‌ها

بحث و نتیجه‌گیری

مرور دامنه‌ای روش مناسبی برای ترسیم وسعت و عمق پژوهش‌های انجام شده در حوزه اجرای خط‌مشی عمومی در ایران است. پژوهش حاضر نیز تنها پژوهش مرور دامنه‌ای است که تاکنون در مورد مطالعات اجرای خط‌مشی عمومی در ایران انجام شده است. این پژوهش، به دنبال پاسخ به این سؤالات است که تمرکز مقالات اجرای خط‌مشی در ایران به لحاظ موضوعی چگونه است؟ این مقالات از چه روش‌شناسی استفاده کرده‌اند؟ و چه خلأهایی در این حوزه وجود دارد؟ از این رو، در ادامه یافته‌های پژوهش حاضر مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و پیشنهادهایی

برای پژوهش‌های آتی ارائه می‌گردد.

اولین یافته این پژوهش، میزان انتشار مقالات بررسی شده بر اساس سال است. در این پژوهش ۹۸ مقاله علمی پژوهشی به زبان فارسی در حوزه اجرای خطمشی شناسایی شد. اگر مبنای تحلیل را اولین مقاله منتشر شده در سال ۱۳۷۸ قرار دهیم (بدون نظر گرفتن ۳ مقاله منتشر شده در ابتدای سال ۱۴۰۰) مجموع مقالات در ۲۱ سال، ۹۵ مقاله (به طور میانگین ۴ تا ۵ مقاله در سال) است. به باور نگارندگان، این آمارها نشان‌دهنده آن است که در کنار انتشار سایر انواع پژوهش‌ها مثل پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و خلاصه‌های سیاستی، تعداد قابل قبولی است. اگرچه، حوزه اجرای خطمشی ظرفیت‌های بیشتری دارد و انتظار می‌رود در آینده پژوهش‌های بیشتری را در این حوزه شاهد باشیم. با این حال ذکر دو نکته حائز اهمیت است. نکته اول در مورد روند انتشار مقالات است که بیشترین تعداد مقالات در ۵ سال اخیر منتشر شده است که بیانگر توجه بیش از پیش پژوهشگران به حوزه اجرا است. البته، بعد از سال ۹۸ که بالاترین تعداد مقالات منتشر شده را دارد در سال ۱۳۹۹ این روند نزولی شده است و باید در سال‌های آتی مجدداً روندها بررسی و تحلیل شود. نکته دوم در مورد کیفیت مقالات است. تاکنون پژوهشی که اعتبار و کیفیت موضوعی و روش‌شناختی این مطالعات را بررسی کرده باشد انجام نشده است، ولی بررسی‌های ضمنی نگارندگان در مقالات منتخب نشان‌دهنده آن است که فارغ از کمیت قابل قبول مقالات، در برخی از مقالات، تناسبی بین هدف پژوهش و طرح پژوهش وجود ندارد. همچنین ملاحظه شد که مقالات این حوزه در بیش از ۵۵ مجله علمی پژوهشی منتشر شده‌اند که نشان از تنوع و کثرت نشریات پذیرای موضوعات مربوط به اجرای خطمشی‌های عمومی است. به باور نگارندگان، علت این تنوع این است که تنوع خطمشی‌های عمومی در حوزه‌های مختلف این امکان را به نویسندگان پژوهش‌های اجرای خطمشی می‌دهد که مقالات خود را علاوه بر نشریات تخصصی مدیریت دولتی و خطمشی‌گذاری، در نشریات مرتبط با موضوع مورد مطالعه نیز به چاپ برسانند. برای مثال، معصومی و همکاران، (۱۳۹۷) مقاله‌ای را تحت عنوان «ارائه الگوی اجرای مؤثر سیاست‌های نظام سلامت در نشریه راهبردهای مدیریت در نظام سلامت» منتشر کرده‌اند. همچنین نگاهی گذرا به عناوین این نشریات این واقعیت را نشان می‌دهد که هم نشریات رشته علوم سیاسی و هم نشریات رشته مدیریت دولتی پذیرای مقالات مربوط به اجرای خطمشی عمومی هستند.

در خصوص وضعیت مقالات بر اساس حوزه‌های تخصصی، یافته‌ها نشان می‌دهد بیشترین تعداد مقالات در حوزه خطمشی‌های اقتصادی انجام شده است و این امر بیانگر آن است که پژوهشگران به خطمشی‌های اقتصادی بیش از سایر خطمشی‌های عمومی توجه داشته‌اند. از

دیدگاه نویسندگان، توجه به خطمشی‌های اقتصادی دو دلیل عمده دارد. اول اینکه، موضوعات اقتصادی نظیر خصوصی‌سازی، مالیات‌ستانی و اقتصاد مقاومتی حداقل در دو دهه اخیر از مسائل اولویت‌دار حکمرانی در کشور ما بوده است؛ و دوم اینکه به تبع اهمیت مسائل اقتصادی، نام‌گذاری سال‌ها نیز در چند سال اخیر با رویکرد اقتصادی انجام شده است و برخی از پژوهشگران به تأسی از نام‌گذاری‌ها، مورد مطالعه خود را خطمشی‌های اقتصادی قرار داده‌اند. شاهد این یافته این است که حداقل ۶ مورد از ۲۲ مقاله با حوزه تخصصی اقتصادی، مربوط به اقتصاد مقاومتی و ۷ مورد نیز مربوط به اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ ابلاغی مقام معظم رهبری است. همچنین، با توجه به اهمیت فضای مجازی و پیچیدگی‌های اجرای خطمشی‌ها در این حوزه، انتظار می‌رفت پژوهش‌های بیشتری در مورد بررسی اجرای خطمشی‌های فضای مجازی انجام شود، در حالی که در بین ۹۸ مقاله منتخب، تنها ۲ مقاله (نرگسیان و همکاران، ۱۴۰۰ و شرفی و همکاران، ۱۳۹۸) به این موضوع اختصاص یافته است.

بررسی اهداف پژوهشی مقالات منتخب، یافته دیگر این پژوهش را در بر می‌گیرد. یافته‌ها نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از مقالات با هدف طراحی الگوی اجرا (ارائه مدل و یا طراحی مدل اجرا) و همچنین موانع اجرای خطمشی‌ها انجام شده‌اند، لذا انتظار می‌رود در این دو گونه عنوان پژوهشی در مقایسه با سایر عناوین، ادبیات نظری و احتمالاً یافته‌های عملی قابل توجه و غنی‌تری شکل گرفته باشد و خلأ نظری کمتری احساس شود. برای مثال، ۷ مورد از ۲۶ مقاله‌ای که با هدف طراحی الگوی اجرا انجام شده است در حوزه خطمشی‌های فرهنگی است که بیانگر تمرکز پژوهشگران به طراحی مدل‌های اجرای بومی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی در این حوزه است. همچنین، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که مقالاتی که با هدف شناسایی موانع اجرا انجام شده‌اند ترکیب متنوعی از خطمشی‌های اقتصادی، اجتماعی، انرژی، آموزش عالی، بهداشت و درمان، دفاعی، علم و فناوری، فرهنگی، گردشگری، نظام اداری و ورزشی را در بر می‌گیرند که نشان‌دهنده انباشت و اشباع مطالعات در موضوع موانع اجرا است. در حالی که مطالعات فرآیندی، مطالعات با رویکرد فلسفی و روش‌شناختی و همچنین، اهدافی نظیر تلفیق علوم شناختی و رفتاری با مطالعات اجرا، بررسی اجرا با رویکرد نهادی، اجرای دیجیتال و شبکه‌سازی که موضوعات جدیدتری در حوزه اجرای خطمشی عمومی هستند کمتر مورد توجه بوده‌اند.

همچنین، یافته دیگر این پژوهش مبتنی بر بررسی سطح تحلیل مقالات منتخب نشان‌دهنده این است که در پژوهش‌های داخلی، نگاه فراملی و رویکردهای مقایسه‌ای و تطبیقی مورد توجه چندان قرار نگرفته است و یا بررسی خطمشی‌های بین‌المللی و تأثیر آن‌ها بر اجرای

خطمشی‌های عمومی در ایران در دستور کار پژوهش‌های داخلی قرار نگرفته است. در خصوص روش‌شناسی مقالات منتخب، یافته‌ها نشان می‌دهد اگرچه بخش قابل توجهی از مقالات منتخب (۲۰ مقاله) به روش کمی هستند، ولی اکثر پژوهش‌ها به روش کیفی (۴۰ مقاله) هستند که بیانگر غلبه فلسفه پژوهش تفسیری بر پژوهش‌های اجرای خطمشی‌های عمومی در ایران است. وجود ۲۰ مقاله ترکیبی نیز نشانگر اقبال پژوهشگران به روش‌شناسی آمیخته در این حوزه است که به پژوهشگران کمک می‌کند تا بتوانند هم‌زمان از قوت‌های هر دو روش کمی و کیفی، مبتنی بر هدف پژوهش بهره‌مند شوند. برای مثال، قلی‌پور و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود با عنوان «تحلیلی بر خطمشی راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب: آسیب‌شناسی اجرا با رویکردی فازی» به خوبی توانسته‌اند از این روش‌شناسی استفاده کنند. همچنین، روش‌شناسی مروری کم‌تکرارترین روش مورد استفاده بود. در این مورد بررسی‌های نگارندگان نشان می‌دهد که اغلب ۱۳ مقاله مروری نیز از روش‌های مرور ادبیات غیر نظام‌مند استفاده کرده‌اند و به استثنای پژوهش سیف (۱۳۹۲) با عنوان «مقدمه‌ای بر نقشه راه پیاده‌سازی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران» که به روش فراتحلیل انجام شده بود سایر روش‌های مرور نظام‌مند، نظیر مرور دامنه‌ای، مرور روایتی، مرور واقع‌گرا، فرا روش و ... به چشم نمی‌خورد. با نگاهی گذرا به پژوهش‌های مروری اجرای خطمشی در سطح بین‌الملل (Allen & et al, 2020; Guglielmin & et al, 2018; Weatherson & et al, 2017;) (Natesan & Marathe, 2015; Weiss & et al, 2015) خلأ این‌گونه از روش‌شناسی‌ها در مطالعات اجرای خطمشی عمومی در ایران بیش از پیش احساس می‌شود.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر و آشکار شدن خلأهای پژوهشی و به منظور پر کردن شکاف‌های موجود، پیشنهادهای زیر برای پژوهش‌های آتی در حوزه اجرای خطمشی عمومی ارائه می‌شود.

- امروزه یکی از روندهای جدید در حوزه خطمشی عمومی ترکیب مطالعات روان‌شناختی و علوم شناختی با مباحث اجرا تحت عنوان «خطمشی عمومی رفتاری»^۱ است که از موضوعات جذاب در ادبیات بین‌الملل است و پژوهش‌های متعددی در این موضوع انجام شده‌اند (Bergan & Fitzpatrick, 2021; Straßheim, 2020; Tummers, 2019). اگرچه تعداد اندکی از مقالات منتخب به طور مستقیم و غیرمستقیم به مفاهیم مربوط به خطمشی عمومی رفتاری پرداخته‌اند (گل‌وردی و همکاران، ۱۳۹۷)، ولی همچنان مرزهای دانش در این حوزه در حال توسعه و تکوین است؛ لذا، پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های آتی

رویکرد رفتاری و شناختی را با دو شیوه به مباحث اجرا پیوند بزنند. در اولین شیوه، پژوهشگران آتی می‌توانند مجریان خطمشی‌ها را که نقش بسزایی در شکست و موفقیت خطمشی‌ها دارند از دیدگاه نگرش‌ها، رفتارها و مفاهیم شناختی و عصب‌شناختی مطالعه کنند. در دومین شیوه، تأثیرگذاری و تغییر رفتار مخاطبین خطمشی را با بهره‌گیری از «نظریه تلنگر^۱» مورد بررسی قرار دهند.

- پیشنهاد می‌گردد اجرای «مبتنی بر شواهد^۲» نیز به عنوان یکی از موضوعات نوین در مطالعات خطمشی عمومی در دستور کار پژوهشگران قرار گیرد.
- ابزارهای اجرای خطمشی، یکی از زیر حوزه‌های مهم در ادبیات اجرا است، ولی یافته‌ها نشان داد پژوهش‌های اندکی به این حوزه توجه کرده‌اند، در حالی که مفاهیمی نظیر «آمیخته خطمشی^۳»، مورد مطالعه پژوهش‌ها در سطح بین‌الملل است (Meissner & Kergroach, 2021); لذا پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های آتی به بررسی الزامات و شناسایی عوامل موفقیت ترکیب ابزارهای خطمشی در حوزه‌های تخصصی مختلف اقتصادی، اجتماعی، علم و فناوری و ... بپردازند.
- یافته‌های این پژوهش نشان داد که کمتر مطالعه‌ای با رویکرد انتقادی به حوزه اجرای خطمشی عمومی پرداخته است، لذا پیشنهاد می‌شود سایر پژوهشگران با بهره‌گیری از روش‌شناسی انتقادی، برای نمونه مبتنی بر فلسفه واقع‌گرایی انتقادی، اقدام به این امر کنند.
- با توجه به تعدد استراتژی‌های پژوهش کیفی و دقت این مطالعات در فهم پدیده‌های اجتماعی، بالأخص فهم نگرش‌ها و روحيات مجریان خطمشی‌های عمومی، پیشنهاد می‌گردد با هدف فهم پدیده‌های روان‌شناختی و روان‌شناسی اجتماعی مرتبط با مجریان، از سایر روش‌های اکتشافی و استراتژی‌های پژوهش کیفی، نظیر تحلیل روایتی، پدیدارشناسی و قوم‌نگاری استفاده کنند.
- با توجه به غنای ادبیات برخی از عناوین، نظیر موانع اجرای خطمشی عمومی، پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های آتی با استفاده از ظرفیت روش‌شناسی مرور نظام‌مند و با هدف ترکیب یافته‌ها و بسط دانش نظری از روش‌شناسی‌های فرا ترکیب و یا فراتحلیل بهره‌گیرند.

1. Nudge Theory
2. Evidence Base
3. Policy Mix

- با توجه به اینکه مطالعات علمی در حوزه اجرای خطمشی در ایران حدود ۳ دهه قدمت دارد و این موضوع در ادبیات بین‌الملل سابقه دیرینه‌تری دارد، انجام مطالعات «کتاب‌شناسی»^۱ با هدف تحلیل روند داخلی و یا جهانی پژوهش‌های اجرای خطمشی عمومی می‌تواند دستور کار پژوهشی جذابی باشد.

نویسندگان پژوهش حاضر، در انجام پژوهش با محدودیت‌هایی نیز روبرو بودند. یکی از این محدودیت‌ها به معیارهای ورود و خروج و تحدید دامنه جستجو بازمی‌گردد. بنا به دلایلی که در متن مقاله نیز اشاره شد، این پژوهش صرفاً به بررسی مقالات منتشر شده در نشریات علمی مصوب وزارت علوم پرداخته است، در حالی که پژوهش‌های ارزشمندی در قالب پایان‌نامه، رساله، گزارش سیاستی، خلاصه‌نامه، یادداشت‌های اجرایی و نظایر این‌ها وجود دارد که از تحلیل این پژوهش خارج شده است. ضمن اینکه سایر پایگاه‌های داده نظیر علم‌نت و سیویلیکا نیز با نمایه مقالات همایش‌ها و کنفرانس‌ها منبع ارزشمندی برای مطالعه هستند. دومین محدودیت مؤثر نیز مربوط به فرایند جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی منتخب است. محتمل است که برخی از مقالات این حوزه، به جای واژه خطمشی عمومی و سیاست (در معنای خطمشی)، از واژگان برنامه، آیین‌نامه، طرح و نظایر این‌ها استفاده کرده باشند ولی با توجه به اینکه جستجوی این واژگان در عناوین مقالات تعداد زیادی از مقالات غیرمرتبط را احصا می‌کرد، این بخش از مقالات از محدوده تحلیل خارج شده است.

مآخذ

- پیغمبرزاده، محمدمهدی، الوانی، مهدی، امیرکبیری، علیرضا، ربیعی مندجین، محمدرضا (۱۴۰۰). ارائه مدل بومی اجرای سیاست‌های پیشگیری و کنترل آلودگی هوا در ایران (مورد مطالعه: شهر تهران). *مجلس و راهبرد*، سال ۲۸، شماره ۱۰۵، ۹۸-۶۹.
- ثنائی‌پور، هادی (۱۳۹۹). فراتحلیل مطالعات سیاست‌گذاری کارآفرینی در ایران: تجربیات گذشته و چشم‌اندازهای آینده. *مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی*، سال ۱۰، شماره ۳۹، ۴۲۰-۳۸۹.
- حاجی‌پور، ابراهیم، فروزنده لطفاله، دانایی‌فرد، حسن، فانی، اصغر (۱۳۹۴). طراحی الگوی آسیب‌شناسی اجرای خطمشی عمومی در ایران. *فصلنامه مدیریت نظامی*، سال ۱۵، شماره ۵۸، ۲۳-۱.

رضوی‌نژاد، سید امین و رزاقی، جواد (۱۳۹۷). مدل مطلوب اجرا و ارزیابی در سیاست‌گذاری امنیت داخلی جمهوری اسلامی ایران. *خط‌مشی‌گذاری عمومی در مدیریت*، سال ۹، شماره ۲۹، ۱۱۸-۱۰۱.

سیف، اله مراد (۱۳۹۳). مقدمه‌ای بر نقشه راه پیاده‌سازی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران. *مطالعات راهبردی بسیج*، سال ۱۶، شماره ۶۱، ۱۱۵-۸۹.

شرفی، شهین، منظری توکلی، علیرضا، سلاجقه، سنجر (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین عوامل مرتبط با میزان اجرای خط‌مشی‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی در ایران با توجه به نقش میانجی مسئولیت‌پذیری اجتماعی. *نشریه علوم/اجتماعی*، سال ۱۳، شماره ۱، ۲۰۴-۱۷۹.

قلی‌پور، رحمت‌اله، بیگی، وحید، سعدآبادی، علی اصغر (۱۳۹۶). تحلیلی بر خط‌مشی راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب: آسیب‌شناسی اجرا با رویکردی فازی. *نشریه مدیریت دولتی*، سال ۹، شماره ۱، ۱۳۶-۱۰۷.

قلی‌پور، رحمت‌اله، مافی مرادی، شیوا، رهنورد، فرج‌اله، ابویی اردکان، محمد (۱۳۹۸). تحلیل نظام‌مند پژوهش‌های حوزه خط‌مشی‌گذاری سلامت در کشورهای درحال توسعه: رهنمودهایی برای پژوهشگران. *نشریه مطالعات مدیریت دولتی/ایران*، سال ۲، شماره ۲، ۴۵-۲۵.

کاردوانی، راحله (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی اجرای سیاست‌های اجتماعی تسهیل «مادری/ اشتغال» در ایران. *فصلنامه سیاست‌گذاری عمومی*، سال ۵، شماره ۱، ۷۳-۵۹.

گل‌وردی، مهدی، دانایی‌فرد، حسن، رحمتی، محمدحسین، باباشاهی، جبار (۱۳۹۷). بررسی وجود بیگانگی مجریان از خط‌مشی‌های مالیاتی. *نشریه سیاست‌گذاری عمومی*، سال ۴، شماره ۱، ۹۵-۷۸.

سیاهکالی مرادی، جواد، طهماسبی، رضا، حمیدی‌زاده، علی (۱۳۹۸). فهم نقش‌آفرینی بوروکرات‌های سطح خیابان در تفسیر و اجرای خط‌مشی‌های عمومی: مطالعه قوانین منتخب راهنمایی و رانندگی ایران. *فصلنامه سیاست‌گذاری عمومی*، سال ۵، شماره ۲، ۱۴۲-۱۱۹.

معصومی، زهرا، صانعی، مهدی، همتیان، هادی (۱۳۹۸). ارائه الگوی اجرای مؤثر سیاست‌های نظام سلامت کشور. *نشریه راهبردهای مدیریت در نظام سلامت*، سال ۴، شماره ۲، ۱۳۵-۱۲۵.

نرگسیان، عباس، پیران نژاد، علی، حاجی ملامیرزایی، حامد، قربیان، عباس (۱۴۰۰). ارائه مدل اجرای خط‌مشی‌های فضای مجازی در ایران، *نشریه امنیت ملی*، سال ۱۱، شماره ۳۹، ۱۶۱-۱۹۸.

- Allen, P., Pilar, M., Walsh-Bailey, C., Hooley, C., Mazzucca, S., Lewis, C. C., & Brownson, R. C. (2020). Quantitative measures of health policy implementation determinants and outcomes: a systematic review. *Implementation Science*, 15(1), 1-17.
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19-32.
- Bergan, D. E., & Fitzpatrick, N. (2021). Policymaker perceptions of citizen needs: heuristics, accuracy, and partisan differences. *Behavioral Public Policy*, 1-29.
- Guglielmin, M., Muntaner, C., O'Campo, P., & Shankardass, K. (2018). A scoping review of the implementation of health in all policies at the local level. *Health Policy*, 122(3), 284-292.
- Levac, D., Colquhoun, H., & O'Brien, K. K. (2010). Scoping studies: advancing the methodology. *Implementation Science*, 5(1), 1-9.
- McIsaac, J. L. D., Spencer, R., Chiasson, K., Kontak, J., & Kirk, S. F. (2019). Factors influencing the implementation of nutrition policies in schools: a scoping review. *Health Education & Behavior*, 46(2), 224-250.
- Meissner, D., & Kergroach, S. (2021). Innovation policy mix: mapping and measurement. *The Journal of Technology Transfer*, 46(1), 197-222.
- Munn, Z., Peters, M. D., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Medical Research Methodology*, 18(1), 1-7.
- Natesan, S. D., & Marathe, R. R. (2015). Literature review of public policy implementation. *International Journal of Public Policy*, 11(4-6), 219-241.
- Smith, K. B., & Larimer, C. W. (2009). *The public policy theory primer*. Westview Press.
- Straßheim, H. (2020). The rise and spread of behavioral public policy: An opportunity for critical research and self-reflection. *International Review of Public Policy*, 2(2: 1), 115-128.
- Tummers, L. (2019). Public policy and behavior change. *Public Administration Review*, 79(6), 925-930.

- Weatherson, K. A., Gainforth, H. L., & Jung, M. E. (2017). A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: A mixed methods scoping review. *Implementation Science*, 12(1), 1-15.
- Weiss, D., Liliefjell, M., & Magnus, E. (2016). Facilitators for the development and implementation of health promoting policy and programs—a scoping review at the local community level. *BMC Public Health*, 16(1), 1-15.

